

Otokratik kanun yapma alışkanlığı

MEHMET GÜN

30.06.2026 - 14:13
YAYINLANMA

30.06.2026 - 14:13
GÜNCELLEME

Yargıya ilişkin konularda “torba kanun” çıkarmanın adı, “yargı paketi”! Birbiri ile ilgili ilgisiz birçok konuyu içeren “12'nci Yargı Paketi”ni geçenlerde AK Parti Grup Başkanlığı Meclis’e sundu. Bütün kanun değişikliklerinde olduğu gibi, birçok kanunda değişiklikler yapan paketteki kanun değişikliği taslağı cümleler, “xxx sayılı kanunun yyy maddesinin zzz fıkrasına aaa ibaresinin ilave edilmesine...” ya da “çıkarılmasına...” şeklinde. Bu tarz kanun değişikliği taslakları, muhatabı olanların bile bilgilenmesini önlediği gibi, taslağı kanun haline getirecek olan milletvekillerinin neye niçin evet diyeceklerini anlamalarını da engelliyor. Gerçekten ne yapıldığını tam anlayabilmek için ilgili konularda uzman bir kişi olmanız, değiştirilmek istenen metinlerin nerelerinin değiştirileceğinin işaretlenmiş olarak elinizin altında olması lazım ki taslağın ne olduğu hakkında fikir sahibi olabilesiniz. Oysa küçük bir aile şirketinin esas sözleşmesinde küçük bir değişiklik yapmak istesenez bile, genel kurula, değiştirmek istenen metinlerin eski ve yeni hallerini yan yana ve kolayca karşılaştırma yapacak şekilde getirmeniz ve bu halde yayınlamanız gerekiyor.

*

Türkiye, kanunlarda değişiklik sürecinin suistimal edilmesini önlemeli, olası suistimalleri ortaya çıkarmayı zorlaştıran arkaik ve otokratik kanun yapma alışkanlığını terk etmelidir. İster şirket esas sözleşmesi, ister yönetmelik veya tüzük, isterse yasa veya anayasa olsun, ortak yaşamı, faaliyeti veya menfaati düzenleyen metinler değiştirilirken, mutlaka eski

ve yeni metinler bir arada, yan yana ve kolayca karşılaştırılabilir şekilde takdim edilmelidir.

12'nci Yargı Paketi'ndeki hükümlerden birisi, Yargıtay'ın nihaî temyiz mahkemesi olma niteliğine ciddi bir darbe vurma kapasitesine sahipti. "İlk derece mahkemelerinin görevsiz ve yetkisiz olarak verdikleri kararları Yargıtay'ın bu nedenle bozamayacağı" önerilmişti. Değişiklik önerisi, kamuoyundan gelen tepkiler üzerine daha başlangıçta TBMM Adalet Komisyonu'ndaki görüşmeler sırasında metinden çıkarıldı. Böylece sözde pratiklik ve süreç ekonomisi sağlamak isterken yapılacak büyük bir hatadan dönülmüş oldu. İstinaf mahkemelerinin hâkimleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulu'na karşı Yargıtay üyelerinden daha az teminata sahip. Diğer hâkimlerden farklı olarak Yargıtay hâkimleri ise tam hâkim teminatına sahip. Dolayısı ile Yargıtay'ın temyiz incelemesi, istinaf mahkemelerinin incelemesinden daha güçlü güven verir. Taslakta bu güvenceyi boşa çıkaracak değişiklik önerisinin sebebi masum bir mesele imiş gibi gösteriliyordu, "İlk derece mahkemesi görevsiz ve yetkisiz ise bunu istinaf mahkemeleri düzeltir, Yargıtay'ı bir de bununla meşgul etmeyelim" deniyordu. Öneriyi hazırlayanlar, istinaf mahkemeleri hâkimlerinin bütün dosyaları en ince ayrıntısına kadar okuyor, anlıyor, inceliyor ve en doğru kararı veriyor olduğunu kabul ediyor olmalıydı. Oysa ilk derece mahkemelerindeki davalar yıllarca sürdükten sonra önlerine gelen davalardaki belgeleri istinaf mahkemeleri hâkimlerinin tam olarak okumaları, okuyabilseler bile tam olarak anlamaları mümkün değil.

*

Yükleniyor...

Adalet Komisyonu'ndan dönen bu düzenleme için, adli ve idari yargı arasındaki görev uyuşmazlıklarını gidermek için özel yetkili "Uyuşmazlık Mahkemesi" kurulmuş olmasından esinlenilmiş olsaydı bile görev, yetki ve hatta zamanaşımı gibi konulardaki temyiz incelemelerini, havaalanlarındaki "fast track-hızlı geçiş" mantığı ile hızlıca çözecek bir sistem kurulabilirdi. Daha derinine inildiği takdirde ise istinaf

mahkemelerinin yargı sistemine ve adalete bir kambur olduğu, kendilerinden beklenen işlevi yerine getiremedikleri görülür ve daha köklü öneriler geliştirilebilirdi. O ihtimalde ise istinaf mahkemelerini tek celse duruşma yaparak hemen karar veren, ilk derece mahkemelerini ise tek celse yargılama için kaliteli hazırlık yapmayı sağlayan hazırlık mahkemelerine dönüştürmek gerektiği görülürdü. Ancak bu dileklerin gerçekleşmesi için adli bürokrasiye de yayılan otokratik yönetim anlayışını terk etmek, kamuoyunu en başta tartışmaya dahil eden katılımcı ve kapsayıcı yönetim anlayışını içselleştirmek şarttır.